



BRUSSELSE RAAD VOOR PERSONEN
MET EEN HANDICAP

Activiteiten- verslag 2024

Inhoudsopgave

I.	Inleiding	3
II.	Een woordje van devoorzitter van de Raad	4
III.	Het wettelijk kader van de Raad	5
IV.	De opdrachten van de Raad	6
V.	Handistreaming	7
VI.	De samenstelling van de Raad	9
VII.	2024, in het kort	11
VIII.	De activiteiten van de Raad in 2024	12
	De adviezen van de Raad in 2024	12
	Politieke interpellaties van de Raad in 2024	17
	De overdracht van werkgelegenheidssteun die toegankelijk is voor personen met een handicap	18
	3.12.2024 Internationale dag van personen met een handicap: persbericht	19
	Extern werk	19
IX.	Begroting en bestuur	20
	De begroting van de Raad	20
	De aanwezigheden op de vergaderingen en presentiegelden betaald aan de leden van de Raad	21
X.	Conclusie	22

Inleiding

Dit activiteitenverslag van de Raad voor Personen met een Handicap (hierna de «Raad») is veel meer dan een overzicht. Het weerspiegelt de visie van de leden van de Raad op een Brusselse samenleving waar iedereen zijn plaats heeft. Het rapport beschrijft het concrete werk en de resultaten van het afgelopen jaar, evenals de communicatie en samenwerking ten gunste van inclusie, innovatie en de versterking van het Brusselse gewestelijke beleid inzake personen met een handicap.

Door zijn adviezen, werk en samenwerkingsverbanden heeft de Raad ervoor gezorgd dat alle burgers, ongeacht hun capaciteiten, volledig kunnen deelnemen aan het sociale, culturele en economische leven in ons gewest.

2024 was een bewogen jaar: een nieuw voorzitterschap (een voorzitter en een vicevoorzitter), 3 adviezen op verzoek, 3 initiatiefadviezen, een persbericht ter gelegenheid van de Werelddag van personen met een handicap, een intensievere dialoog met politieke besluitvormers en meer partnerschappen met belanghebbenden op het terrein.

Het jaar 2024 stond ook in het teken van het einde van de legislatuur van de Brusselse regering. Bij die gelegenheid heeft de Raad een advies voor de legislatuur 2019-2024 ingediend, dat het resultaat was van een grondige collectieve analyse door de Raad. Daarin formuleert de Raad zijn aanbevelingen, opmerkingen, voorstellen en observaties met betrekking tot de doelstellingen die aan het begin van de legislatuur zijn vastgelegd en de acties die tijdens de legislatuur 2019-2024 zijn uitgevoerd. Het doel was ook om concrete voorstellen op te stellen als solide basis voor de toekomstige Algemene Beleidsverklaring 2024-2029 over handistreaming.

De Raad is zich ervan bewust dat er nog een lange weg te gaan is. De uitdagingen van universele toegankelijkheid, werkgelegenheid, inclusief onderwijs en erkenning van specifieke behoeften blijven bestaan. Deze uitdagingen herinneren ons aan het belang van een collectieve en voortdurende inspanning om onze ambities waar te maken.

Dankzij de taken die hem zijn toevertrouwd, tracht de Raad door middel van zijn adviezen en aanbevelingen ervoor te zorgen dat de handistreaming effectief wordt geïntegreerd in alle bevoegdheidsdomeinen van het gewest, waardoor de principes van inclusie voor personen met een handicap op een praktische en coherente manier worden geïmplementeerd. Deze transversale aanpak van de handistreaming, die in overeenstemming is met de principes van de Grondwet, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de Conventie van de Verenigde Naties over de rechten van personen met een handicap, wil ervoor zorgen dat er systematisch rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften en wensen van personen met een handicap bij alle beleidsbeslissingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Zoals de slogan van de Raad het zegt:

“Handistreaming overal en vooral!”

Een woordje van de voorzitter van de Raad

Beste leden, beste partners,

Het is met immense dankbaarheid en diepe trots dat we dit jaarlijks activiteitenverslag van de Brusselse Raad voor Personen met een Handicap voorstellen.

Het afgelopen jaar werd gekenmerkt door uitdagingen, maar ook door aanzienlijke vooruitgang, mogelijk gemaakt door de niet aflatende inzet van onze leden en de samenwerking met onze partners. Uw actieve medewerking, uw innovatieve ideeën en uw vastberadenheid om inclusie te bevorderen vormen de kern van elke actie die we ondernemen.

De Raad blijft stevig verankerd in zijn kernwaarden: inclusie, handistreaming, gelijke kansen en respect voor diversiteit. Deze principes vormen onze leidraad bij het bevorderen van een Brusselse samenleving waarin alle mensen met een handicap hun rechten volledig kunnen uitoefenen, actief kunnen bijdragen aan het gemeenschapsleven en kunnen profiteren van een toegankelijke en inclusieve omgeving.

Vooruitkijkend naar 2025 weten we nu al dat de rol van de Raad cruciaal zal zijn om ervoor te zorgen dat het principe van handistreaming wordt gerespecteerd bij de implementatie van gewestelijk beleid. Deze hebben een directe impact op het dagelijkse leven van de Brusselaars. Als bewaker van de handistreaming in Brussel is het de prioriteit van de Raad om ervoor te zorgen dat dit beleid niet alleen inclusief is, maar ook afgestemd op de werkelijke behoeften en ambities van Brusselse burgers met een handicap.

De Raad blijft zich inzetten om:

- ▶ de actieve medewerking van mensen met een handicap aan de co-constructie van overheidsbeleid aan te moedigen;
- ▶ ons pleidooi voor universele toegankelijkheid op alle gebieden van het dagelijks leven te versterken;
- ▶ de toegang tot fundamentele rechten, met name op het gebied van huisvesting, werkgelegenheid, mobiliteit en gezondheid te vergemakkelijken;

Allemaal bedankt voor jullie inzet en betrokkenheid, laten we samen van Brussel een inclusief, toegankelijk en solidair gewest maken!

Met de meeste hoogachting,

Stéphanie HERMAN (Voorzitter) en Cléon ANGELO (Vice-Voorzitter)



Het wettelijk kader van de Raad

De Brusselse Raad voor Personen met een Handicap werd aanvankelijk opgericht door de *Ordonnantie van 8 december 2016 betreffende de integratie van de gehandicaptenproblematiek in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het besluit van 23 november 2017 betreffende de oprichting van de Raad voor Personen met een Handicap*.

Aangezien het Brussels Hoofdstedelijk Gewest streeft naar een Wetboek dat alle wettelijke en reglementaire bepalingen met betrekking tot diversiteit en de strijd tegen discriminatie bundelt, werden de ordonnantie en de bepalingen die van toepassing zijn bij de Raad voor Personen met een Handicap opgenomen in het *gezamenlijk Decreet en de ordonnantie van 4 april 2024 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende het Brussels Wetboek voor gelijkheid, non-discriminatie en de bevordering van diversiteit* (bekend als het BRUSSELS WETBOEK VOOR GELIJKHEID).

De artikelen 86 tot 97 van het WETBOEK VOOR GELIJKHEID handelen meer specifiek over de Brusselse Raad voor Personen met een Handicap.



De opdrachten van de Raad

De Raad draagt op efficiënte wijze bij aan het uitbannen van alle directe en indirecte discriminatie van mensen met een handicap.

De opdrachten van de Raad bestaan erin om:

- ▶ Op eigen initiatief of op vraag van een minister of staatssecretaris van de regering, het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, het College van de Franse Gemeenschapscommissie of het Verenigde College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, **voor zover dit verzoek tot hun bevoegdheid behoort, adviezen of aanbevelingen te formuleren over elke aangelegenheid die verband houdt met de integratie van personen met een handicap** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- ▶ **Aan het begin en het einde van de legislatuur een mening formuleren over de strategische doelstellingen** van de regering, het College en het Verenigd College;
- ▶ **De problematiek opvolgen** op andere beleidsniveaus, voor zover deze een impact heeft op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- ▶ **Advies uitbrengen over de actieplannen voor de integratie van gelijke kansen** die zijn opgesteld door de regering, het College en het Verenigd College om een intersectioneel perspectief te implementeren;

De Raad dient **jaarlijks een verslag** in bij de regering over de uitgevoerde activiteiten en de besteding van zijn financiële middelen.

Handistreaming

Handistreaming is erop gericht om de belangen van mensen met een handicap systematisch te integreren in alle openbare beleidsmaatregelen, besluitvormingsprocessen en acties, in plaats van ze als aparte of specifieke aspecten te behandelen. Het doel is om ervoor te zorgen dat er vanaf het begin en op alle niveaus rekening wordt gehouden met de behoeften van mensen met een handicap, om een echt inclusieve samenleving te bevorderen.

De fundamentele principes van handistreaming zijn de volgende:

1. Universele inclusie:

- ▶ Ervoor zorgen dat alle openbare beleidsmaatregelen, programma's en diensten toegankelijk zijn voor iedereen, zonder mensen met een handicap uit te sluiten.
- ▶ Gehandicaptenbehoeften moeten vanaf het begin in het ontwerp worden geïntegreerd.

2. Transversale aanpak:

- ▶ Een handicap staat niet op zichzelf: het beïnvloedt alle sectoren, van onderwijs en werkgelegenheid tot gezondheid, vervoer, cultuur en milieu.
- ▶ Het idee is om deze zaken in elke sector te integreren om marginalisatie of ad-hoc oplossingen te voorkomen.

3. Participatie van de betrokken personen:

- ▶ Mensen met een handicap, hun familie en de organisaties die hen vertegenwoordigen actief betrekken bij de besluitvorming.
- ▶ Het principe toepassen van "*Niets over ons zonder ons*" (Nothing about us without us).

4. Universele toegankelijkheid:

- ▶ Toegankelijkheidsnormen invoeren op alle gebieden (infrastructuur, digitaal, diensten).
- ▶ Rekening houden met de verschillende behoeften, of deze nu lichamelijk, zintuiglijk, cognitief of mentaal van aard zijn.

5. Gelijke kansen:

- ▶ De structurele, sociale of culturele barrières in kaart brengen en wegnemen die mensen met een handicap verhinderen volledig deel te nemen aan de samenleving.



Handistreaming wordt sinds december 2016 geïmplementeerd en wordt gedefinieerd als een systematische aanpak om handicaps te integreren in alle gewestelijke beleidslijnen, waarbij alle ministers en staatssecretarissen van het Brussels Gewest betrokken zijn. Dit beleid is in overeenstemming met het Handiplan¹ dat in juli 2015 werd aangenomen door de gewestregering en het Handvest inzake Handistreaming² dat op 3 december 2015 werd aangenomen ter gelegenheid van de Internationale Dag van personen met een handicap. Geïnspireerd door het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, is dit beleid erop gericht de barrières weg te nemen die samenhangen met de omgeving van mensen met een handicap en die hen verhinderen hun fundamentele rechten uit te oefenen.

Om deze visie te verwezenlijken, heeft het Collectif Accessibilité Wallonie-Bruxelles (CAWaB) acht proefprojecten opgezet in 2018-2019, één voor elk lid van de regering. Deze initiatieven worden in detail beschreven in de brochure *“Hoe kan ik een Handistreaming-beleid implementeren binnen mijn kabinet of administratie?”*³ en illustreren onze praktische inzet voor inclusie.

Op 1 december 2022 keurde de Brusselse regering het **Plan voor de integratie van handistreaming in het overheidsbeleid 2022-2025**⁴ goed. Dit plan omvat 44 concrete acties gericht op het verbeteren van de inclusie van mensen met een handicap in Brussel, op gebieden zoals huisvesting, mobiliteit, werkgelegenheid en burgerparticipatie.

Naast deze projecten betekent handistreaming dat elke minister of staatssecretaris bijzondere aandacht moet besteden aan de rechten van mensen met een handicap binnen hun bevoegdheid. Dit betekent dat er voldoende middelen, waaronder financiële middelen, moeten worden gemobiliseerd om effectieve inclusie in alle aspecten van het sociale, culturele en professionele leven te garanderen.

Handistreaming moet voortaan over de hele lijn geïntegreerd worden in alle gewestelijke bevoegdheden, waarbij de federale, gewestelijke en gemeenschapsactoren nauw moeten samenwerken om een coherente en inclusieve aanpak te garanderen.

1. *Handiplan is een Brussels actieplan dat is opgesteld in samenwerking met mensen met een handicap, representatieve organisaties en lokale overheden. Het is gericht op het bevorderen van toegankelijkheid en inclusie in alle aspecten van het stadsleven, door concrete maatregelen te nemen om de toegankelijkheid van openbare infrastructuur, vervoer, sociale diensten, werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en nog veel meer te verbeteren.*
2. *Handvest inzake Handistreaming is een belangrijk engagement van het gewest om de integratie van het gender- en handicapperspectief in zijn beleid en acties te bevorderen. Het is ondertekend door verschillende gewestelijke actoren, overheden, instellingen en verenigingen die actief zijn op het gebied van handicaps. Dit Handvest stelt een kader vast om ervoor te zorgen dat in alle gewestelijke beleidsmaatregelen en initiatieven rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van mensen met een handicap, teneinde hun volwaardige deelname aan het sociale, economische en culturele leven van het gewest te bevorderen. Het definieert ook concrete doelstellingen en acties die moeten worden geïmplementeerd om een betere inclusie van personen met een handicap in Brussel te garanderen.*
3. www.cawab.be/IMG/pdf/brochure_handistreaming_nl.pdfre_handistreaming_fr.pdf?274/2b9ec9007132754b67a63ea4812841b6e332d79dc9f8e31a302a49143366ce6f
4. [Het Gewest keurt zijn plan voor de integratie van handistreaming in het overheidsbeleid goed - equal.brussels.](#)

De samenstelling van de Raad

Overeenkomstig artikel 91, § 1, van het WETBOEK VOOR GELIJKHEID bestaat de Brusselse Raad voor Personen met een Handicap uit 20 effectieve leden en 20 leden, namelijk:

- ▶ 3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door **de Brusselse Franstalige Adviesraad voor Welzijnszorg en Gezondheid**, opgericht bij het decreet van 5 juni 1997 tot oprichting van de Adviesraad
- ▶ 3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door de **Commissie "Personen met een handicap"** bedoeld in artikel 27 van de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 maart 2017 tot oprichting van de Bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag
- ▶ 3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door de **Adviesraad Welzijn** van de Vlaamse Gemeenschapscommissie
- ▶ 10 effectieve leden en 10 plaatsvervangende leden, **deskundigen op het gebied van handistreaming**, voorgedragen door de minister of staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- ▶ 1 effectieve vertegenwoordiger en 1 plaatsvervanger van **Unia**

De **Brusselse Raad voor de gelijkheid van vrouwen en mannen** en de **Brusselse Raad voor de uitbanning van racisme** mogen elk een waarnemend lid afvaardigen naar de Raad voor Personen met een Handicap.

De leden van de Raad (december 2024):

3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door de Brusselse Franstalige Adviesraad voor Welzijnszorg en Gezondheid

Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
Thomas DABEUX	Marie DEDOBBELEER
Cinzia AGONI	Hélène MALAISE
Pascale VAN DER BELEN	Spéro HOUMEY

3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door de Commissie "personen met een handicap"

Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
<i>In afwachting van toewijzing</i>	Dominique VAN NEROM
Thérèse KEMPENEERS	<i>In afwachting van toewijzing</i>
Cléon ANGELO	<i>In afwachting van toewijzing</i>

3 effectieve leden en 3 plaatsvervangende leden voorgedragen door de Adviesraad Welzijn van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
Kathleen EVENEPOEL	Nadine DE BROUWER
Annemie VANDENHENDE	Valentine LEBACQ
Laure BAKKER	Katrien WALBERS

1 effectieve vertegenwoordiger en plaatsvervanger van UNIA

Effectief lid	Plaatsvervangend lid
Marie-Ange VANDECANDELAERE	Quinten VERCRUYSE

10 effectieve leden en 10 plaatsvervangende leden, deskundigen op het gebied van handistreaming, voorgedragen door de minister of staatssecretaris voor Gelijke Kansen

Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
Nadia HADAD - ENIL	Florian SANDEN - ENIL
Stéphanie HERMAN - AccessAndGo-ABP vzw	Julie MARTIN - AccessAndGo - ABP vzw
Mathieu ANGELO - CAWaB vzw	Nino PEETERS - CAWaB vzw
Laurent DUPONT - Les Tropiques vzw	Hatim HADDAD - Student politieke wetenschappen
Claire HEURCKMANS - Eqla vzw	Odette TODO - Esenca vzw
<i>In afwachting van toewijzing</i>	<i>In afwachting van toewijzing</i>
<i>In afwachting van toewijzing</i>	<i>In afwachting van toewijzing</i>
<i>In afwachting van toewijzing</i>	<i>In afwachting van toewijzing</i>
<i>In afwachting van toewijzing</i>	<i>In afwachting van toewijzing</i>
<i>In afwachting van toewijzing</i>	<i>In afwachting van toewijzing</i>

Waarnemer van de **Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen**: Dominique DESHAYES.

Waarnemer van de **Brusselse Raad voor de Uitbanning van Racisme**: *In afwachting van toewijzing.*

Het **Voorzitterschap** van de Raad bestaat uit:

- ▶ Voorzitster: Stéphanie HERMAN
- ▶ Vicevoorzitter: Cléon ANGELO

De **secretariaatstaken** van de Raad worden gedaan door het administratieve team van Brupartners:

- ▶ Stéphanie MELKEBEKE
- ▶ Julie MILLAN (jmillan@brupartners.brussels)

2024, in het kort

Het jaar 2024 werd vooral gekenmerkt door:



De activiteiten van de raad in 2024

De adviezen van de Raad in 2024

In 2024 bracht de Raad 3 adviezen uit op verzoek van de Brusselse regering en 3 initiatiefadviezen.

Deze adviezen van de Raad helpen de regering in haar besluitvormingsproces door, waar nodig, aanbevelingen te doen om wetgevende en regelgevende teksten aan te passen aan de realiteit van mensen met een handicap. Met zijn adviezen wil de Raad een positieve invloed hebben op het gewestelijk beleid om inclusie en respect voor de rechten van personen met een handicap te bevorderen.

De Raad nodigt u uit om zijn website te raadplegen voor meer informatie over deze adviezen: [Raad voor Personen met een Handicap](#)

1. **A-2024-001-CPH: Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot invoering van werkgelegenheidssteun voor de aanwerving van een werkzoekende met een handicap**

In zijn advies heeft de Raad positief gewezen op de inspanningen die met dit ontwerpbesluit worden geleverd om de aanwerving, het engagement en het behoud op de arbeidsmarkt van mensen met een handicap te vergemakkelijken, alsook de versterking van de begeleidingsstrategieën voor werkzoekenden met een handicap, door de invoering van een premie van 5.000 euro voor werkgevers die werkloze werkzoekenden met een handicap in dienst nemen. Dit engagement is een cruciale stap voorwaarts in de strijd tegen de discriminatie van Nederlandstalige gehandicapten, die sinds de regionalisering van de werkgelegenheidssteun in 2019 uitgesloten zijn van de Vlaamse steunpremie.

De Raad was echter van mening dat de voorgestelde premie van 5000 euro geen adequate financiële stimulans is voor de tewerkstelling van mensen met een handicap.

Zoals in dit advies wordt benadrukt, blijven er vragen bestaan over de vraag of de voorgestelde verbeteringen in de praktijk zullen worden gebracht, over het risico van discriminatie (bijv.: Activa+, enkel voor werkzoekenden met een handicap, enz.), de geschiktheid van het bedrag van de premie voor de verschillende behoeften van de verschillende vormen van handicaps, en de nodige verduidelijking over de cumulatie met Phare- en VDAB-steun.

Naast de voorgestelde premies moedigde de Raad de regering aan om zich te concentreren op verschillende aspecten, zoals bewustmaking en communicatie, opleiding van werkgevers, financiële stimulansen voor toegankelijkheid, netwerking, versterking van het ondernemerschap, snelle of zelfs automatische verwerking van dossiers en zorgvuldig toezicht op de overdracht van steun voor een optimaal beheer van de budgetten.

De Raad raadde de regering ten eerste aan om de nodige tijd te nemen om een doordachte subsidie strategie te ontwikkelen die gericht is op de partners van de socioprofessionele integratie, van de preventie- en veiligheidsector en de actoren op het terrein die gespecialiseerd zijn in de ondersteuning van mensen met een handicap.



2. A-2024-002-CPH (initiatiefadvies): Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening

Op 14 februari 2024 hoorde de Raad het kabinet van de staatssecretaris voor ruimtelijke ordening, in de persoon van mevrouw Ans PERSOONS, voor een presentatie van de ontwikkelingen en wijzigingen in het ontwerp van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV). Deze gelegenheid gaf de Raad een beter inzicht in de kwesties die verband houden met de huidige hervorming.

Op basis van deze hoorzitting heeft de Raad een reeks constructieve aanbevelingen gedaan om een meer inclusieve en handicapvriendelijke GSV te helpen ontwikkelen, in overeenstemming met de principes van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap en artikel 22 ter van de Belgische Grondwet, en tegelijkertijd te zorgen voor een effectieve implementatie van de handistreaming in overeenstemming met de Ordonnantie van 2016.

In zijn advies was de Raad positief over de voorstellen om de tekst van de GSV en de bijlage aan te passen en te verbeteren, omdat men van mening is dat deze aanpak geschikt is om open ruimten te verrijken, de stedelijkheid te bevorderen en de kwaliteit van de binnenkant van de gebouwen te verbeteren. De Raad was in het bijzonder blij met de medewerking van deskundigen op het gebied van toegankelijkheid (bijv. Accessandgo-ABP, CAWaB), met wiens aanbevelingen rekening is gehouden in het denkproces, wat aldus de sterke wil aantoont om te zorgen voor universele toegankelijkheid.

In het kader van de herziening van de GSV vond de Raad het essentieel om de significante impact te benadrukken die inclusieve aanpassingen en accommodaties kunnen hebben op het leven van mensen met een handicap en op hun inclusie in de samenleving. Toegankelijkheid voor mensen met een handicap is een universeel recht, dat essentieel is om toegang tot fundamentele rechten en respect voor de menselijke waardigheid te garanderen.

De Raad deed de dringende aanbeveling aan de autoriteiten om te zorgen voor een adequate opleiding voor professionals in de bouw-, renovatie- en stedenbouwsector over universele toegankelijkheid en de manier waarop daar in de nieuwe tekst rekening mee kan worden gehouden. Deze opleiding moet zorgen voor een beter begrip van de specifieke behoeften van mensen met een handicap en moet ervoor zorgen dat in stedelijke gebieden de juiste infrastructuur en voorzieningen worden aangelegd.

3. A-2024-003-CPH: Strategie voor het beheer van de hondenpopulatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In zijn advies verwelkomde de Raad de voorgestelde ontwerpstrategie en is de Raad ervan overtuigd dat deze strategie, met enkele aanpassingen, niet alleen nuttig kan zijn voor mensen met een handicap en hun assistentiehonden, maar ook voor alle inwoners van het gewest. Door de huidige situatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar toegankelijkheid en inclusie grote uitdagingen blijven, in perspectief te plaatsen, biedt deze Strategie een waardevolle kans om de levenskwaliteit van alle inwoners te verbeteren. Door een meer inclusieve en gastvrije omgeving te bevorderen, zal de Strategie ertoe bijdragen sociale banden te versterken, diversiteit te bevorderen, ervoor te zorgen dat iedereen volledig kan deelnemen aan het sociale, culturele en economische leven en handstreaming in het Gewest te implementeren.

De Raad heeft een reeks specifieke aanbevelingen gedaan, artikel per artikel:

- ▶ Punt 3 “Beheer van losloopzones voor honden” - Doelstelling 3.2: “De kwaliteit van de losloopzones waarborgen”
- ▶ Punt 3 “Beheer van losloopzones voor honden” - Doelstelling 3.5. “Zorgen voor de harmonieuze integratie van de hondenuitlaters in de gedeelde zones”
- ▶ Punt 5 “Netheid in de openbare ruimte” - Doelstelling 5.2. “Zorgen voor een optimaal beheer van de hondentoiletten in het gebied” - 5.2.4 “Zorgen voor toegang tot informatie over de locatie van de hondentoiletten”
- ▶ Punt 6 “Bescherming van geleidehonden” - Doelstelling 6.2. “De voordelen van honden erkennen” - 6.2.3 “De aanwezigheid van honden die emotionele ondersteuning bieden aanmoedigen in bepaalde instellingen zoals politiebureaus, dagcentra, verblijfplaatsen voor mensen met een handicap, centra voor geestelijke gezondheidszorg, enz.”

4. A-2024-004-CPH (initiatiefadvies): Advies einde legislatuur 2019-2024

4.1. Voorbereiding van het advies

In overeenstemming met artikel 88 van het WETBOEK VOOR GELIJKHEID werkte de Raad aan het opstellen van een advies voor op het einde van de legislatuur over de strategische doelstellingen van de regering, het College en het Verenigd College.

In de zomer van 2023 begon de Raad aan een methodisch proces om de balans van de legislatuur 2019-2024 inzake handistreaming te evalueren. De Raad heeft tien hoorzittingen met ministers en staatssecretarissen gehouden in 2023 en één in 2024. Deze hoorzittingen gaven de leden van de Raad de gelegenheid om de situatie te beoordelen en het gewestelijk beleid inzake handistreaming te bespreken met de politieke verantwoordelijken. Het advies werd voorgelegd aan de staatssecretaris voor Gelijke Kansen.

Op basis van de tijdens deze hoorzittingen verzamelde bijdragen heeft de Raad tijdens twee werkgroepen in 2024 het op 13 mei 2024 gepubliceerde eindadvies van de legislatuur opgesteld.

4.2 Advies

Het initiatiefadvies is het resultaat van maandenlange samenwerking tussen de leden van de Raad, met het oog op een uitgebreide evaluatie voor de legislatuur 2019-2024. Het belicht de belangrijke prestaties van elke minister en staatssecretaris, wijst op domeinen die voor verbetering vatbaar zijn en doet concrete aanbevelingen voor de toekomst. In dit belangrijke advies wordt de balans opgemaakt van de verwezenlijkingen en acties die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering effectief heeft ondernomen. Het formuleert ook een reeks aanbevelingen voor de volgende regering, 2024-2029, om ervoor te zorgen dat handistreaming effectief wordt geïmplementeerd in het Brussels Gewest en dat het inclusieve beleid wordt versterkt.

In zijn advies merkt de Raad op dat de versnipperde bevoegdheidsverdeling binnen de Brusselse instellingen de uitvoering van een handistreamingbeleid met een ambitieuze langetermijnvisie uiterst complex maakt. Deze versnippering belemmert de samenhang en doeltreffendheid van de ingevoerde maatregelen, wat een extra uitdaging vormt bij het verwezenlijken van een inclusieve samenleving voor iedereen.

De Raad erkende ook de moeilijkheden die zich voordeden tijdens de legislatuur, gekenmerkt door belangrijke gebeurtenissen zoals de covidcrisis, de oorlog in Oekraïne en andere gebeurtenissen die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest troffen en die de vele uitdagingen illustreren waarmee de samenleving geconfronteerd wordt.

In de algemene beschouwingen heeft de Raad zijn bevindingen, positieve punten, verbeterpunten en aanbevelingen voor de volgende thema's uiteengezet:

- ▶ Transversaliteit van de handistreaming
- ▶ Stedenbouw en erfgoed, Europese en internationale betrekkingen, Buitenlandse handel, Brandweer en medische noodhulp

- ▶ Financiën, Begroting, Ambtenarenapparaat, Bevordering van Meertaligheid en Imago van Brussel
- ▶ Huisvesting en Gelijke Kansen
- ▶ Economische overgang en Wetenschappelijk onderzoek
- ▶ Klimaatverandering, Milieu, Energie, Sociale Actie en Gezondheid.
- ▶ Werkgelegenheid en Beroepsopleiding, Digitale transitie, Lokale overheden en Dierenwelzijn
- ▶ Territoriale ontwikkeling en Stadsvernieuwing, Toerisme, Bevordering van het Imago van Brussel en Biculturele activiteiten van gewestelijk belang
- ▶ Mobiliteit, Openbare werken en Verkeersveiligheid

De Raad uitte ook de essentiële behoeften om het handstreamingbeleid op een efficiënte en duurzame manier te ondersteunen voor de volgende legislatuur.

5. A-2024-005-CPH: Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van de artikelen 146 tot 151 van het Brussels Wetboek inzake de gelijkheid, de non-discriminatie en de bevordering van de diversiteit

De Raad heeft met voldoening vastgesteld dat het merendeel van zijn aanbevelingen die hij heeft gedaan in zijn advies⁵ over *het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de kaderordonnantie van 25 april 2019 met het oog op het voeren van een diversiteitsbeleid en het bestrijden van discriminatie in het Brussels lokaal openbaar ambt*, in aanmerking zijn genomen en in dit ontwerp van ordonnantie zijn verwerkt. Hij benadrukte echter vier aanbevelingen die al zijn gedaan om de efficiëntie en reikwijdte van dit beleid te versterken.

De Raad heeft herhaald dat diversiteitsplannen een belangrijke rol spelen bij deze aanpak. Ze beogen ervoor te zorgen dat de lokale overheden en het lokale openbare ambt zich gedragen als voorbeeldactoren die de diversiteit van de Brusselse samenleving volledig weerspiegelen. Als multiculturele en meertalige hoofdstad biedt Brussel unieke uitdagingen en kansen op het gebied van diversiteit. De diversiteitsplannen zijn speciaal ontworpen om doelgroepen te ondersteunen die soms veraf van de arbeidsmarkt staan, zoals mensen met een buitenlandse nationaliteit, personen met een handicap, jongeren, werknemers zonder GHZO, ervaren oudere werknemers, mannen en vrouwen.

De opname van deze doelgroepen in het lokale openbare ambt draagt niet alleen bij aan een nauwkeurigere vertegenwoordiging van de Brusselse samenleving, maar versterkt ook de legitimiteit en efficiëntie van het overheidsbeleid.

De Raad hoopt dat de diversiteitsplannen niet alleen een goede gewoonte zullen zijn, maar een echte verplichting voor alle 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Kortom, voor de Raad is de succesvolle uitvoering van de diversiteitsplannen een essentiële stap naar een meer inclusief en representatief lokaal bestuur in Brussel. Dit vereist een voortdurende inzet, concrete maatregelen

5. [A-2023-009-CPH](#)

en een collectieve wil om diversiteit te waarderen als een troef en een motor voor maatschappelijke vooruitgang.

6. A-2024-006-CPH (initiatiefadvies): Slotopmerkingen van het VN-Comité voor de rechten van personen met een handicap over het rapport van België over de uitvoering van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. (2024)

In dit advies formuleerde de Raad een reeks aanbevelingen en richtte hij ze aan de politieke vertegenwoordigers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om hen aan te moedigen de slotopmerkingen van het Comité van de Verenigde Naties voor Personen met een Handicap, gepubliceerd in september 2024, op te volgen.

De Raad heeft de autoriteiten gevraagd de nodige middelen vrij te maken om de verbintenissen om te zetten in concrete, duurzame acties. Handistreaming moet een systematische prioriteit worden, zodat Brussel een model wordt van respect voor mensenrechten en inclusie voor iedereen.

De Raad formuleert een reeks opmerkingen en concrete acties met betrekking tot verschillende artikelen van het Verdrag, namelijk:

- ▶ Algemene beginselen en verplichtingen (Artikelen 1 tot en met 4)
- ▶ Gelijkheid en non-discriminatie (Artikel 5)
- ▶ Toegankelijkheid (Artikel 9)
- ▶ Vrijwaring van uitbuiting, geweld en misbruik (Artikel 16)
- ▶ Zelfstandig leven en integratie in de samenleving (Artikel 19)
- ▶ Vrijheid van meningsuiting en toegang tot informatie (Artikel 21)
- ▶ Onderwijs (Artikel 24)
- ▶ Gezondheid (Artikel 25)
- ▶ Arbeid en werkgelegenheid (Artikel 27)
- ▶ Deelname aan het openbare en politieke leven (Artikel 29)
- ▶ Statistieken en gegevensverzameling (Artikel 31)

Politieke interpellaties van de Raad in 2024

In 2024 gebruikte de Raad verschillende middelen om de overheden bewust te maken van de uitdagingen inzake handistreaming en om het gewestelijk beleid te beïnvloeden met het oog op een meer inclusieve samenleving voor personen met een handicap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Naast de officiële en openbare adviezen van de Raad heeft de Raad in 2024 ook rechtstreeks stappen ondernomen bij de politieke en bestuurlijke autoriteiten over belangrijke kwesties:

- ▶ Januari-februari 2024 - Besprekingen en vragen aan de Voorzitter van het Parlement over de toegankelijkheid van het Brussels Parlement na de organisatie van het Colloquium van de Raad op 28.11.2023
- ▶ Februari 2024 - Discussies en vragen aan de staatssecretaris voor Stedenbouw en Erfgoed over de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
- ▶ Maart 2024 - Discussies en vragen aan de minister voor Digitale Transitie over het decreet en de ordonnantie betreffende de digitale transitie van de instellingen
- ▶ 14.05.2024 - Interpellatie betreffende de raadpleging over de ordonnantie van 22 februari 2024 betreffende de financiering van de infrastructuur
- ▶ 18.06.2024 - Interpellatie van de minister van Sociale Actie en Gezondheid over het COCOM-besluit "Financiering van infrastructuren - Deinstitutionalisering"
- ▶ 19.12.2024 - Interpellatie van de minister-president en de staatssecretaris voor Gelijke Kansen om een secretariaat van 1 VTE aan te houden dat volledig gewijd is aan de Raad voor Personen met een Handicap



De overdracht van werkgelegenheidssteun die toegankelijk is voor personen met een handicap

In 2024 bleef de Raad schriftelijke en mondelinge stappen ondernemen bij ACTIRIS in het kader van de interne voorbereidingen voor de overdracht van de werkgelegenheidssteun van de COCOF naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij herhaalde zijn verzoek om regelmatig te worden geraadpleegd over de interne werkzaamheden van ACTIRIS en benadrukte het belang van het delen van zijn deskundigheid om te anticiperen op veranderingen en systemen aan te passen, overeenkomstig de verbintenissen die de gewestelijke autoriteiten in 2022 zijn aangegaan. De Raad bood aan zijn praktische ervaring in te brengen om goede praktijken te inventariseren en de aandacht te vestigen op eventuele moeilijkheden, teneinde een inclusieve en efficiënte hervorming te garanderen.

In 2024 werden er vergaderingen gehouden met ACTIRIS in aanwezigheid van de Service Phare om de ontwikkeling van het project te bespreken om het traject naar werk voor werkzoekenden met een handicap opnieuw te definiëren en de tewerkstellingssteun van de Service Phare van COCOF te hervatten.

3.12.2024 Internationale dag van personen met een handicap: persbericht

Op 3 december heeft de Raad nogmaals gewezen op het belang van de bevordering van inclusie, autonomie en eerbiediging van de rechten van personen met een handicap en een persbericht gepubliceerd met de titel: ***"Inclusion et respect des droits: répondre aux recommandations des Nations Unies"***. De Raad wilde een sterke en vastberaden boodschap uitdragen: Het is tijd om te bouwen aan een inclusieve toekomst voor mensen met een handicap in België. De naleving van de internationale verplichtingen op het gebied van mensenrechten kan niet worden uitgesteld.

Het persbericht beschrijft een reeks prioriteiten en acties die de Raad aanbeveelt voor een inclusieve samenleving.

De Raad nodigt u uit om het persbericht op zijn website te lezen: [Raad voor Personen met een Handicap](#)

Extern werk

- ▶ De Raad nam deel aan de werkzaamheden van de stuurgroep "Ondernemerschap en Gender", georganiseerd door equal.brussels.
- ▶ De Raad heeft een lid aangeduid van het Begeleidingscomité van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap bij Unia⁶.
- ▶ De Raad heeft één lid benoemd in het Gewestelijk Comité voor Gelijke Kansen⁷.
- ▶ De Raad heeft een waarnemer benoemd in de Brusselse Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.
- ▶ De Raad heeft een waarnemer benoemd in de Brusselse Raad voor de uitbanning van racisme.

6. *Het Comité zorgt voor de vertegenwoordiging en participatie van de burgermaatschappij. Het bestaat uit vertegenwoordigers van gehandicaptenorganisaties, academici en sociale partners. Het Begeleidingscomité helpt UNIA om de problemen ter plaatse in kaart te brengen en om strategische politieke keuzes te maken.*

7. *Artikelen 59-62 van het WETBOEK VOOR GELIJKHEID: Dit comité is een platform voor transversale uitwisselingen over de stand van zaken betreffende gelijke kansen en het gewestelijk beleid op dit gebied. Het neemt deel aan de ontwikkeling, de verspreiding binnen de gewestelijke instanties en de evaluatie van instrumenten voor de integratie van gelijke kansen, waaronder instrumenten voor gendermainstreaming en handistreaming.*

Het gewestelijk comité bestaat uit een strategische groep en een operationele groep. De beleidslijnen inzake gelijke kansen worden mede bepaald door het werk van de strategische groep. De operationele groep voert de strategische lijnen uit en vult het werk aan van de strategische groep.

Begroting en Bestuur

De begroting van de Raad

Op voorstel van de minister van Gelijke Kansen kent de Brusselse regering een jaarlijkse subsidie toe aan Brupartners voor de werking van de adviesraden in het kader van de gewestelijke bevoegdheden inzake Gelijke Kansen, namelijk in 2024:

- ▶ De Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen (RGVM)
- ▶ De Raad voor Personen met een Handicap (RPH)
- ▶ De Raad voor de Uitbanning van Racisme

De subsidie van € 417.000 voor 2024 voor de 3 Raden werd gebruikt voor de financiering van:

- ▶ de personeelskosten van het secretariaat van de 3 Raden (2 vte's);
- ▶ de algemene werkingskosten van de 3 Raden (huur, belastingen, lasten, diverse contracten, enz.);
- ▶ de werkingskosten die specifiek zijn voor elke Raad en de specifieke projecten die door elke Raad worden ondersteund (binnen een specifieke enveloppe van 30.000 euro per Raad) (colloquia, vertalingen, enz.).

De aanwezigheden op de vergaderingen en presentiegelden betaald aan de leden van de Raad

Tijdens de onderzochte periode (voordat het Wetboek voor Gelijkheid van kracht werd) werd het bedrag van het presentiegeld vastgelegd op € 50.

In 2024 bedroeg het budget voor het presentiegeld € 5.750 (voor de periode van oktober 2023 tot september 2024)⁸.

⁸. Het 4^e kwartaal van 2024 komt ten laste van de begroting voor 2025.

Tabel met aanwezigheden voor 2024 (periode van oktober 2023 tot september 2024)

Leden	Aantal bijgewoonde vergaderingen	Aantal vergaderingen met presentiegeld	Bedrag Jaarlijks presentiegeld
AGONI	9	9	450
ANGELO C	24	24	1.200
ANGELO M	14	14	0
BAKKER	2	2	100
DABEUX	1	1	50
DE BROUWER	0	0	0
DEDOBELEER	8	6	300
DOETSCH	0	0	0
DUPONT	8	8	0
EVENEPOEL	0	0	0
HADAD	7	7	350
HERMAN	28	28	1.400
HEURKMANS	10	6	300
HOUMEY	3	1	50
KEMPENEERS	0	0	0
LEBACQ	1	1	50
MAGIS	2	2	100
MAILLEUX	0	0	0
MALAISE	0	0	0
MARTIN	0	0	0
PEETERS	0	0	0
SANDEN	1	1	50
VAN DER BELEN	15	15	750
VAN NEROM	1	1	0
VANDECANDELAERE	15	15	0
VANDENHENDEN	0	0	0
VERCRUYSSSE	0	0	0
WALBERS	0	0	0
HADDAD	15	11	550
TODO	6	1	50

Conclusie

Naast de concrete acties die zijn ondernomen om een meer inclusieve samenleving te bevorderen, herinnert 2024 ons eraan dat de inclusie van mensen met een handicap een langetermijnproces is, dat voortdurende waakzaamheid en hernieuwde inzet van alle belanghebbenden vereist.

Met de komst van een nieuwe gewestelijke regering wordt er een nieuwe bladzijde omgeslagen, wat zowel kansen als verantwoordelijkheden met zich meebrengt. De Raad is vastbesloten zijn rol als adviseur en waakhond ten volle te spelen en herhaalt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat de rechten van mensen met een handicap centraal staan in de politieke prioriteiten.

Met dit in gedachten is **het opstellen van een advies aan het begin van de legislatuur een cruciale stap**. Het doel van dit advies is om de nieuwe regering bewust te maken van de fundamentele uitdagingen met betrekking tot handicaps in ons Gewest, op elk niveau, en om concrete maatregelen voor te stellen om het beleid van Brussel in overeenstemming te brengen met de verbintenissen die op internationaal niveau zijn aangegaan. **Het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, geratificeerd door België, blijft onze essentiële gids**. Het bevat een duidelijk en ambitieus kader: dat van een toegankelijke, inclusieve en rechtvaardige samenleving, waarin de rechten van mensen met een handicap niet alleen worden gerespecteerd, maar ook actief worden bevorderd.

De Raad zal de volgende regering oproepen om de beginselen van dit verdrag volledig in zijn beleid te integreren en daarbij prioriteit te geven aan universele toegankelijkheid, actieve participatie en gelijke kansen op alle domeinen.

De Raad verwacht ook dat overheden de ambities en verplichtingen die ze zichzelf hebben opgelegd nakomen via het nieuwe WETBOEK VOOR GELIJKHEID dat in oktober 2024 van kracht werd. Zo zal de Raad onder meer bijzondere aandacht besteden aan de volgende verplichtingen:

- ▶ De uitwerking door de regering, voor elke legislatuur, van een of meer **actieplannen of -programma's** waarbij alle gewestelijke niveaus betrokken zijn en die gericht zijn op het bereiken van gelijkheid voor personen die getroffen worden door ongelijkheden op basis van bepaalde criteria, waaronder een handicap (artikel 67 van het Wetboek).
- ▶ De voorstelling door de regering aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van een **tussentijdse stand van zaken en van een eindevaluatieverslag** (artikel 67 van het Wetboek).
- ▶ Het opstellen van een **impactanalyse over gelijke kansen** (inclusief het handicapcriterium) voor de volgende projecten: wetgevende of reglementaire ontwerpen, ontwerpen van beheersovereenkomsten, ontwerpen van strategische planningsdocumenten, ontwerpen van opdracht- en concessiedocumenten betreffende voorgenomen overheidsopdrachten en concessies, ontwerpoproepen tot het indienen van projecten en bijhorende documenten (artikel 69 van het Wetboek).

- ▶ Het **jaarverslag van het Observatorium van de Gewestelijke Publieke Werkgelegenheid** met gegevens over de diversiteitsplannen van de overheid (artikel 143 van het Wetboek).
- ▶ De **monitoring van het Wetboek**: om de vijf jaar, vanaf de inwerkingtreding van het Wetboek, evalueren het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de **toepassing en de doeltreffendheid van deel 2 van dit Wetboek**.

Na een hoorzitting en schriftelijke verslagen van Unia en het Instituut vindt deze evaluatie plaats op basis van een verslag met aanbevelingen dat door een **commissie van deskundigen in de strijd tegen discriminatie** (een commissie waarin de Brusselse Raad voor mensen met een handicap zal vertegenwoordigd zijn door 1 effectief lid en 1 plaatsvervangend lid) wordt voorgelegd aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

- ▶ In het kader van de eis dat websites en mobiele applicaties van Brusselse instanties, lokale besturen en openbare instellingen toegankelijk moeten zijn, heeft de wetgever de opdracht gegeven om **in overleg met de Raad** een evaluatie-initiatief uit te voeren om te bepalen in welke mate de naleving van de eis een onevenredige belasting met zich meebrengt. De Raad verwacht van de betrokken autoriteiten dat zij deze taak efficiënt uitvoeren (artikelen 153 en 154 van het Wetboek). De wetgever voorziet ook in de vaststelling van een **procedure voor de beoordeling van de tenuitvoerlegging van deze toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties, met regelmatige raadpleging van de belanghebbenden, met name de Raad**. De Raad wacht daarom op deze regelmatige raadpleging door de bevoegde autoriteiten (artikel 157 van het Wetboek).

Tot slot wil de Raad alle partners, leden en deskundigen op het terrein hartelijk bedanken voor hun niet aflatende inzet gedurende het jaar. Samen zullen we ons blijven inzetten om van Brussel een Gewest te maken waar iedereen, ongeacht zijn of haar mogelijkheden, ten volle kan leven, werken en zich kan ontwikkelen.

Laten we gemobiliseerd, ambitieus en vastbesloten blijven om de rechten van mensen met een handicap in 2025 en daarna te bevorderen!

